

Grau en Antropologia Social i Cultural

GUIA DOCENT

Codi assignatura: 101257

**Nom assignatura: Seminari de Teoria Crítica i
Pensament Antropològic**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Seminari de Teoria Crítica i Pensament Antropològic
Codi	101257
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	4art - segon semestre
Horari	Dimarts: 11,30-14,30
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres (l'aula apareixerà als horaris)
Llengües	Català/castellà

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Josep Lluís Mateo Dieste
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-239
Telèfon (*)	935811099
e-mail	Josepluis.mateo@uab.cat
Horari d'atenció	-

2. Equip docent

Nom professor/a	Josep Lluís Mateo Dieste
Departament	Antropologia Social i Cultural
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B9-239
Telèfon (*)	935811099
e-mail	Josepluis.mateo@uab.cat
Horari de tutories	Per determinar

(Afegiu tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

No hi ha prerequisits

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquest seminari constitueix un espai per a debats epistemològics i teòrics innovadors que permeten, juntament amb les assignatures dels àmbits temàtics especialitzats, aprofundir en la crítica del coneixement antropològic i proporcionar una primera especialització.

Els objectius principals són: La discussió de textos que permetin reflexionar de manera crítica sobre les controvèrsies epistemològiques, polítiques i ètiques que van sorgir en Antropologia després de la II Guerra Mundial. Els temes implicats són les crítiques a la supremacia del mètode, els debats epistemològics sobre els relativismes i la universalitat, la crítica política sobre la responsabilitat social de l'antropologia, i les conseqüències del gir interpretativista sobre la legitimitat de l'antropologia per representar altres cultures i l'èmfasi en la reflexivitat.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència

IA1. Valorar els problemes epistemològics i metodològics que comporta la dialèctica entre particularisme i comparació

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

IA4. Contemplar críticament i tractar d'evitar les projeccions etnocèntriques en la construcció de teoria

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

B5. Valorar en termes teòrics, metodològics i ètics les recerques antropològiques encaminades envers objectius bàsics o orientats a la intervenció

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

B5.3. Valorar les implicacions ètiques de les recerques encaminades a objectius bàsics.

Competència

--

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

T5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

T6. Liderar grups de treball, supervisar tasques col·lectives i treballar amb vocació d'aunar posicions diverses

Resultats d'aprenentatge

--

--

Competència

--

Competència

T8. Reflexionar sobre el treball propi i de l'entorn immediat amb la intenció de millorar-lo de forma contínua
--

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

T9. Reconèixer la importància de controlar la qualitat dels resultats del treball i de la presentació dels resultats.

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

--

Resultats d'aprenentatge

--

Competència

--

6.- Continguts de l'assignatura

1. Introducció: història, epistemologia, ètica

- 1.1. La història de l'antropologia com a problema antropològic
- 1.2. Història d'una tensió: humanitat i diversitat

2. L'antropologia en crisi: coneixement i poder - la innocència perduda

- 2.1. Factores contextuais de la crisi
- 2.2. Conseqüències epistemològiques de la crisi: d'objectes primitius a subjectes

3. Tradicions nacionals

- 3.1. Un debat *made in USA*: els objectes etnogràfics esdevenen subjectes polítics
- 3.2. Altres memòries, altres consciències: ignoràncies entre Gran Bretanya i França

4. El problema de l'explicació antropològica

- 4.1. Una humanitat, diverses cultures: el debat relativisme - universalisme
- 4.2. Formes de relativisme-universalisme

5. El gir interpretatiu i altres culturalismes

- 5.1. Geertz: la cultura com a text
- 5.2. Primeres crítiques a l'interpretativisme

6. L'antropologia postmoderna

- 6.1. Deconstruint l'antropologia
- 6.2. Aportacions i crítiques

7. I malgrat tot... noves i velles propostes

- 7.1. Nova i vella etnografia
- 7.2. Repensant la història i la modernitat
- 7.3. Conceptes en moviment: societat, cultura, natura

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Metodologia docent

Classes magistrals orientatives.

Discussió de textos

Presentació i discussió de recerques en curs

Lectura comprensiva de textos, recensions crítiques, assajos bibliogràfics per a la discussió en el seminari

Activitats formatives

Classes i seminaris dirigits pel professor

Lectura de textos, redacció de treballs

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes magistrals orientatives	25	A1, A4, B5.3

Supervisades

Discussió de lectures, presentació de treballs	20	A4, B5.2, B5.3, T5, T6, T8
Tutoria	1	

Autònomes

Lectures	34	A3, A4, B5, T5, T8, T9
Estudi	40	
Preparació de treballs, presentacions	30	

8.- Avaluació

1. Mòdul de lliurament de treballs: 50-70%

2. Mòdul de participació en discussions de grup i presentació pública de treballs a l'aula: 30-50%

Al principi del curs s'indicaran les instruccions específiques dels exercicis

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Presentació oral	5	B5, T5
Discussió en grup	20	A4, B5, T5, T6
Assajos temàtics	25	A4, B5, T8, T9

9- Bibliografia i enllaços web

- "Social Responsibilities Symposium", *Current Anthropologist*, [traducció francesa: "Anthropologie et impérialisme. Symposium", *Les Temps Modernes*, diciembre 1970-enero 1971 y junio-julio 1971].
- Asad, T. 1973. "Introduction", T. Asad (ed.), *Anthropology & the Colonial Encounter*, Londres, Ithaca.
- Asociación Estadounidense de Antropología (AAA). 1998. "Tendencias Éticas. Código de Ética de la Asociación Estadounidense de Antropología", *Anthropology Newsletter*.
- Axel, B.K. 2002. *From the Margins. Historical Anthropology and Its Futures*, Durham, Duke University Press.
- Berreman, G.D. 1968. "Is anthropology alive? Social responsibility in social anthropology", "Social Responsibilities Symposium", *Current Anthropology*, vol. 5, nº 5.
- Boccia, A. 1999. "Operativo Cóndor: Un ancestro vergonzoso?", Seminario-taller internacional "Movimientos sociales y ciudadanía. Más allá de la nación", Instituto de desarrollo económico y social, Buenos Aires.
- Bourgois, P. 1990. "Confronting anthropological ethics: Ethnographic lessons from Central America", *Journal of Peace Research*, vol 27, nº1.
- Clifford, J. 1995 [1988]. *Dilemas de la cultura. Antropología, literatura y arte en la perspectiva posmoderna*, Barcelona, Gedisa.
- Comaroff, Jean, John. 1992. "Ethnography and the historical imagination", *Ethnography and the Historical Imagination*, Westview Press, Boulder, pp. 3-48.
- Copans, J. 1975. *Anthropologie et Impérialisme*, Paris, François Maspero.
- Descola, P., Pálsson, G. 1996. "Introduction", P. Descola, G. Pálsson (eds.), *Nature and society: Anthropological perspectives*, London, Routledge.
- Descola, Philippe. 2005. *Par-delà nature et culture*. Paris: Gallimard.
- Douglas, M. 1967. "If the Dogon...", *Cahiers d'Etudes Africaines*, vol. 7, nº 4, pp. 659-670.
- Foucault, M. 1971. *Las palabras y las cosas*, México, Siglo XXI.
- Foucault, M. 1987. *Historia de la sexualidad*, Madrid, Siglo XXI.
- Fox Keller, E. 1987. "The gender/science system: or, is sex to gender as nature is to science?", *Hypatia* vol. 2, nº 3.
- Frade, C. (comp.). 2002. *Globalització i diversitat cultural*, Barcelona: UOC.
- Geertz, C. 1989. "Descripción densa: hacia una teoría interpretativa de la cultura", *La interpretación de las culturas*, Barcelona, Gedisa.
- Geertz, C. 1989. *El antropólogo como autor*, Barcelona, Paidós.
- Geertz, C. 1996. *Los usos de la diversidad*, Barcelona, Paidós.
- Gellner, E. 1982. "Relativism and universals", M. Hallis, S. Lukes (eds.), *Rationality and Relativism*, Oxford/Cambridge, Blackwell, pp. 181-200.
- Gellner, E. 1994. *Postmodernismo, razón y religión*, Barcelona, Paidós.
- González, Roberto I. 2004. *Anthropologists in the Public Sphere. Speaking Out on War, Peace, and American Power*, Austin, University of Texas Press.
- Gough, K. 1968. "New proposals for anthropologists", "Social Responsibilities Symposium", *Current Anthropology*, vol. 9, nº5.

- Graeber, David. 2011. *Fragmentos de antropología anarquista*, Barcelona, Virus Editorial.
- Haraway, Donna. 1988. "Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective", *Feminist Studies*, vol. 14, nº 3, pp. 575-599.
- Hymes, D. (ed.). 1972. *Reinventing Anthropology*, New York, Pantheon Books.
- Jamin, J. 1988. "L'histoire de l'ethnologie est-elle une histoire comme les autres?", *Revue de Synthèse* nos. 3-4, julio-diciembre.
- Jamin, J. 1996. "Introduction", *Michel Leiris. Miroir de l'Afrique*, Paris, Quarto Gallimard.
- Kahn, J. 2001. "Anthropology and Modernity", *Current Anthropology*, vol. 42, nº 5, pp. 651-680.
- Kapferer, B. 1988. "The anthropologist as Hero. Three exponents of post-modernist anthropology", *Critique of Anthropology*, vol. 8, nº 2.
- Keesing, R.M. 1987. "Anthropology as interpretative quest", *Current Anthropology*, vol. 28, nº2.
- Leclercq, G. 1973. *Antropología y colonialismo*, Madrid, Alberto Corazón Editor.
- Leiris, M. 1995 [1950]. *L'ethnologue devant le colonialisme*, Icaria, Barcelona.
- Low, Setha M.; Merry, Sally Engle. 2010. "Engaged Anthropology: Diversity and Dilemmas. An Introduction to Supplement 2", *Current Anthropology*, vol. 51, supl. 2, pp. 203-226.
- Martino, Ernesto de. 2008. *El folclore progresivo y otros ensayos*, Bellaterra, UAB, MACBA.
- Menéndez, Eduardo L. 2002. *La parte negada de la cultura. Relativismo, diferencias y racismo*, Barcelona, Edicions Bellaterra.
- Messer, Ellen. 1993. "Anthropology and human Rights", *Annual Review of Anthropology*, 22, pp. 221-224.
- Price, David. 2004. *Threatening Anthropology. McCarthyism and the FBI's Surveillance of Activist Anthropologists*, Durham, London, Duke University Press.
- Price, David. 2008. *Anthropological Intelligence. The Deployment and Neglect of American Anthropology in the Second World War*, Durham, London, Duke University Press.
- Reynoso, C. 1991. *El surgimiento de la antropología postmoderna por C. Geertz, J. Clifford y otros*, Barcelona, Gedisa.
- Ribeiro, G.L.; Escobar, A. (eds.). 2006. *World Anthropologies. Disciplinary Transformations within Systems of Power*, Oxford, New York, Berg.
- Richards, A.I.. 1967. "African systems of thought: an Anglo-French dialogue", *Man*, vol. 2, nº 2, pp. 286-297.
- Said, E. 1991 [1978]. *L'orientalisme*, Vic, Eumo.
- Sangren, P.S. 1988. "Rethoric and the authority of ethnography: Post modernism and the social reproduction of texts", *Current Anthropology*, vol. 29, nº 3, pp. 405-435.
- Schepper-Hughes, Nancy. 1995. "The Primacy of the Ethical: Propositions for a Militant Anthropology", *Current Anthropology*, 36 (3), pp. 409-20.
- Stolcke, V. 1993. "De padres, filiaciones y malas memorias. Qué historias de qué antropologías?", J. Bestard i Camps (coord.), *Después de Malinowski*, Asociación Canaria de Antropología, Sta. Cruz de Tenerife, pp. 147-198.
- Stolcke, V., "La nueva retórica de la exclusión en Europa" *Revista Internacional de Ciencias Sociales* 159, UNESCO, Marzo 1999.
- Tambiah, S.J. 1990. "Rationality, relativism, the translation and commensurability of cultures", *Magic, Science, Religion, and the Scope of Rationality*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Tillion, Germaine. 2000. *Il était une fois l'ethnographie*, Paris, Editions du Seuil.
- Todorov, T. 1988. "Le projet universaliste", *Anthropologie et Sociétés*, vol. 12, nº 1.
- Viveiros de Castro, E. 1996. "Os pronomes cosmológicos e o perspectivismo ameríndio", *MANA*, 2 (2), pp. 115-144.
- Wolf, E.R. 1987 [1982]. *Europa y la gente sin historia*, México, Fondo de Cultura Económica.
- Wright, S. 1998. "The politicization of 'culture'", *Anthropology Today*, 14 (1), pp. 7-15.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

Al Campus Virtual de l'assignatura trobareu el cronograma del curs

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE